

toval na Oggersko. — Nemški liberalci grizejo se med seboj; sedaj so barona Walterskirchna zgubili in dr. Kronawetterja na Dunaji, ki sta silno preganjanje pretrpela, ker sta rekla, da je treba z avstrijskimi Slovani porazumeti se. Odložila sta poslanstvo. — V kranjskem deželnem zboru so slovenski poslanci krepko prejeli nemški „Schulverein“ in mu dokazali, da krivice nganja in prestopa postavne meje. Liberalcem je to huje kakor strupena britva. — Zoper delanje po nedeljah in praznikih prosijo sedaj uže delavci sami državne pomoči. — V Požunu na Oggerskem nameravajo osnovati katoliško vseučilišče. — Železnica iz Budimpešte do Subotice dodelajo uže letos. — Magjarski ministri so v Sarajevu zaukazali, da se imajo dijaki bosenski učiti magjarski. No, vkljub temu ne dorastejo magjarska drevesa do nebes!

Vnanje države. Egipčansko deželo so Angleži sedaj pograbili. Arabi je njihov jetnik; pa ga nečejo ustreliti, ampak kot nesrečnega generala z dobra na stran spraviti s penzijo, da bode mogel živeti. Turškemu sultanu pa sedaj za živi svet ne pustijo v deželo; tako je turški sultan enkrat s svojo trmoglavostjo dobro butnil ob tla, sprva ni hotel, sedaj pa ne sme v Egipt vojakov poslati. — Grki še se niso porazumeli s Turki. — Črnogorski knez biva pri ruskem carji v Petrogradu, ter ga spremlja k bližnjemu kronanju v Moskvo. Njegovo hčerko snubi baje bolgarski knez in ruski car jej boče dati za doto več milijonov rubljev. — Nemški Bismark je malo nevoljen, da so Angleži meni nič tebi nič pograbili Egipt, pa svaje vendar neče pričeti. Stari cesar in cesarica bolehata obadva. Blizu 100 vrlib katoličanov zboruje v Frankfurtu in se posvetuje o svojih versko-političnih zadevah. — Francozom žugajo brezverni socijalisti z novimi homatijami. Gambetta pa vedno pravi, da poprej ne bode dobro, dokler francoska vojska zvezana z rusko ne premaga prusko-nemške in Francozi zopet zasedejo Strassburg, ki je sedaj nemšk. — Na Italijanskem bližajo se novim volitvam, ki utegnejo biti jako burne.

Za poduk in kratek čas.

Dubrovnik.

II. V notranjih sobanah se nabaja prezanimivi arhiv stare republike, pa je slabo vredjen. Velevažne rokopise slovanske, latinske, grške, italijanske, francoske, turške žre dolgoleten prah. Kaj bi našel skrben zgodovinar v tem književnem arsenalu! Čeh dr. Jireček se je mudil le kratek čas v tej bogatej zalogi, pa je že lepih reči napisal in izdal v Dubrovniku. V steno vzdignjena plošča spominja Dubrovnškega Regula, domoljubnega Nikolaja de Bona, ki je bil l. 1678. za svoj Dubrovnik v ječi na Turškem silovito umorjen. Omenjam še kovnico, carino ali dogano — veliko v gotškem zlogu zidano poslopje, pred katero je

usajen visok jambor za mestno zastavo, in stoji „Orlandov stup“ — visok orožen junak, z mečem v roki. Tolmač mi je povedal, da ta podoba spominja mesto zlate in sladke svobode; drugi pa resnijo, da je ta junak palatin Orlando, sinovec Karola Velikega, ki je došel iz Britanije v Adrijo, da premaga morskega tolovaja Spučenta; kar se mu je tudi posrečilo s pomočjo dubrovniških ladij. V zahvalni spomin so mu mestjani postavili ta lepi kip. Spodej na kamnati podlagi je vrezana mera dubrovniškega lakta (51 centm.) v porabo onim, ki so na trgi prodajali tkanino.

Mnogoštevilni zvoniki lepih pa starih cerkev vtiskajo Ragusi pečat verskega mesta. Stolna katedrala, katero so ravno popravljali, je renesanškega zloga v podobi križa s svetlo kuplo in tremi ladjami. Pred letom 1667. je stala na tem prostoru mnogo lepša cerkva, zidana bojda na stroške angleškega kralja Riharda Levosrčnika. Ko se je ta junak l. 1192. iz Palestine v domovino vračal, bil je od hude burje na morji zgrabljen, tako da je obljubil bram Božji postaviti tam, kder bi si rešil življenje. Sreča ga zanesla na otok Lokrum ali Lacroma blizu Dubrovnika. Načelnik ljudovlade pa mu ni dovolil, da izpolni obljubo na otoku, nego le v mestu. Cerkev je bila prekrasna, rimskega zloga; stavili so jo 44 let. Pred presbiterijem je stal prestol Dubrovnškega kneza in okolo nja so bili sedeži za svetovalce. Poslopje v srebru in zlatu se lesketajoče, porušil je silni potres l. 1667. (Glej Skurla Dubrovnik 1867). Še le leta 1813. so povzdignili novo cerkvo, ki hrani v velikem altarji podobo „Velika Gospa“, mojstersko delo Ticijanovo, kakor kaže podpis: Ticianus R. R. F. Ta najglasovitejši slikar benečanske šole, rojen l. 1477. na Frijavlskem v Capo di Cadore in umrl l. 1576. v Benetkah, bival je 6 mesecev v Dubrovniku pri familiji Pučić-evi in je med tim naslikal „Mandaljenu“, ki jo hranijo dominikani in pa „Veliko Gospo“. Obe podobi ste velike vrednosti. Prva se ceni 60.000 frankov. Prav lepa in dragocena sta tudi stranska altarja sv. Janeza Nepomučana in sv. Bernarda. Dve marmornati plošči spominjate dva zaslužna moža Tommasa Scottija in Rugjera Bosković-a. V stranski kapelici je preko 180 raznih ostankov, svetih relikvij hranjenih p. glava sv. Blaža, vkovana v čisto zlato, leva roka, vlita v srebro; rebro sv. Avgustina se sveti bogato v zlatu in srebru. — Par korakov od stolnega doma stoji cerkva sv. Blaža ali sv. Vlaha, mestnega patrona in pokrovitelja nekdanje republike. Po 11 stopnicah dosepeš v predvor, ki ga zaljša lično stebrovje. Notranje je razdeljeno v tri ladje. V velikem oltarji stoji drago pozlačen in posrebren kip sv. Blaža, držčega v desnici škofovsko palico, v levi pa Dubrovnik, kakor je bil videti z višine l. 1480. — Očetje frančiškani imajo samostan in cerkvo v najravnejši in najprostornejši ulici: Corso. Pri njih sem prebil nekoliko prav veselih ur. Razkazali

so mi od konca do kraja vse svoje znamenitosti in dragocenosti.

Praktični redovniki imajo lastno tovarnico za izdeljevanje voščenih sveč, dobro apoteko in še boljše biblioteko z velikanskimi omarami, po katerih je obilo naloženega duševnega blaga. Tu je poseben predal za rokopise, za predgarje, za pisatelje domačega samostana; tu so obširne shrambe za sv. pismo in jegove tolmače; za cerkvene očete, za cerkveno in posvetno zgodovino, za slovstvo bogoslovsko, za zборе cerkvene, za cerkveno pravo in državljansko, za življenje svetnikov, za mističsko in sholatiško teologijo, za modroslovje, za zgovernost itd. Vseh rokopisov ali manuskriptov je 1132 in sicer v slovanskem jeziku pisanih 326. V tej knjižnici se nahajajo rokopisi slovskih Dubrovniških pisateljev, o katerih bode pozneje govor. Večjih tiskanih del se šteje 967, izmed njih 650 slovanskih; manjših pa 937, od teh 743 domačih. Sedanji postrežljivi knjižničar č. o. Candida Mariotti izdal je nedavno, ter mi podaril delce: „Amore della republica di Ragusa alla religione ed alla Patria. Ragusa 1878.“ S tem sestavkom je pisatelj na pravi zvon udaril. Pa res! motil se ni nikdar tako, kakor bi se zmotil, ki misli, da katoliška vera ali cerkva ni poklicana ali da v sebi nima moči, narod probuditi in ga pripeljati na vrhunec omike in olike. Novošegni liberalci sicer golčijo, da vera krščanska nasprotnje blagru človeškega roda. Pa tako more in sme misliti le oni, ki je sovražnik prave sreče. Tu je Montesquieu drugačen mož; da si neprijatelj cerkvi, priznava vendar odkritosrčno v svojem toli hvalisanem delu „De l'esprit des loix“: „Čudna reč! vera krščanska, ki ima, kakor se dozdeva za predmet le srečo našega družega življenja, vzročuje vendar našo srečo že v tem življenju.“

(Dalje prih.)

Smešnica 38. Nemčur na glasu prižene iz Slov. Gradca svojega ciljaka ali žrebca na licenciranje v Žavec. V svojej nadutosti zaničnje slovensko govorico in kroli nalašč robato nemščino vprašajoč, kde bi bil hlev za njegovega konja? Toda Žavčani mu vračajo, kakor jim je posojeval, nobeden ga neče razumeti, kaj bi rad. Tako goni sedaj nemčur svojega ciljaka po trgu simotamo in vlačijo za seboj, da se mu je vse smejala. Naposled se usmilijo — ciljaka in ga vzamejo pod streho.

Razne stvari.

(Strašna nesreča.) V Stonjeih pod Ptujem je gospodar šel v nedeljo gob iskat. Ker ni poznal škodljivih od dobrih, natrga strupenih. Zvečer jih povzije on in jegovi na juhi skubane. Vsi so zastrupljeni. Umrli je mož, žena in otroci 1½, 6, 8 in 12 letni. Dekla še živi pa strašno trpi.

(Zavraški brod spodnji) je od g. Ulma kupil g. Mikl. Ko Drava narašča prosi ljudi, da mu

pomagajo brod iz vode vlačiti. Pri tej priliki utone nek priden Gajevski fant in premine v valovih. Drava dela strahovito škodo.

(Od sv. Lovrenca v Slov. goricah) se nam piše, da so ondi 10. sept. slovesno pokapali sestro in gospodinjko župnika Meška, blago Gero; 11 duhovnikov je spremljalo h grobu. Naj počiva v miru.

(Iz Trsta) nam poroča g. Luka Držečnik, da je sam videl, kako so svitli cesar golglavi v odprtej kočiji in vkljub dežju peljali se v razstavo pozdravljeni od gromovitih „živijo“-klicev.

(Velikansko slovesnost) priredijo Slovenci v nedeljo 24. in še 25. sept. v Trstu pod vodstvom delavskega podpornega društva, ki stoji pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa. V nedeljo se krasna zastava blagoslovi v cerkvi sv. Ivana; potem je banket (2 fl.), petje, velika beseda v Dreherjevem salonu, srečkanje za darove, ples, v pondeljek izlet na morje in razstavo.

(Inženir plem. Heider) je v Trstu popravljaj vsled burje poškodovano napravo za električno svečavo. Pri tem poslu ga je malo neprevidnega zgrabila električna iskra, ter ga pri priči usmrtila. Mati mu je posestnica na Dobrni in je sin tistega že pokojnega viteza, ki je čez Savo potegnil znani zidan most.

(Pogorel) je posestnik Franc Škof v Šetarjevi, škoda je 800 fl.

(Domači naš regiment štev. 47) je prišel v Maribor in ostane v tem mestu.

(Povodenj.) Strašne plobe na Tirolskem in gorenjem Koroškem so Dravo napele, da se je razlila čes svoje obrežje in naredila veliko škodo, v Bruneanu na Tirolskem podrli je voda 15 hiš in kosarno za turnerje, v zgornjem Drauburgu zrušila šteber železniškemu mostu, v Sachsenburgu odnesla 2 mosta in most v Paternijonu; v Mariboru je zlomila 7 šajk z jabelkami naloženih, vsaka je vredna bila 800 fl. Reka Etsch pa je na Tirolskem še huje razsajala, mesta Botzen in Trient deloma poplavlila; škoda znaša veliko milijonov; železnice ne morejo voziti.

(V Gradci) so zaprli več mladih ljudi, dijakov in delavcev, ki so po zgledu ruskih nihilistov tajne zarote snovali pa tudi po končanih zborovanjih grdo živeli. Sad zori, ki so ga brezverniki sejali.

(Štajerska eskomptna banka) stavi v Mariboru velike magazine na izhodnej strani od železnice na 7 orlov velikem zemljišči, katero je kupila od grajščaka v Melji za 18.000 fl.

(Pomiloščena) je Katarika Majhen, da jej ni treba 14 zadnjih mesecev 3letnega zapora v ječi sedeti.

(V Zafostu pri Slov. Bistrici) je v tamošnjih žagah delavec Anton Hrap bil pri kolesu tako hudo ranjen, da je umrl.

(Tolovaj.) Vinko Maršec, ki je Leopolda Čebulja iz Gutsteina ubil in mu vzel 1 fl. 14 kr.,